

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ В АГРОБІЗНЕСІ»
	<p>Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) Спеціальність: <u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 2-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредити</u> Назва кафедри: <u>Фінансів, банківської справи та страхування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д.е.н., проф. Вдовенко Лариса Олександрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	vdovenko_larisa@i.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Управління фінансовими ризиками в агробізнесі» є вибірковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 24 год.; практичні заняття - 22 год., самостійна робота - 74 год.

Формат проведення: лекції, практичні, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: «Міжнародний агробізнес».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Страховий менеджмент», «Податковий менеджмент», «Фінансові інновації» та при проходженні виробничої практики.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Освітня компонента «Управління фінансовими ризиками в агробізнесі» забезпечує науково-теоретичну і методологічну основу для формування системи знань з конкретно-прикладних дисциплін, тому важливим є набуття практичних навичок та вмінь з управління фінансовими ризиками в специфічній галузі економіки.

Мета вивчення навчальної дисципліни – послідовне формування у студентів знань основних положень теорії і практики ризик-менеджменту в сфері фінансових взаємовідносин суб'єктів агробізнесу.

Завдання вивчення дисципліни:

- дослідження поняття фінансового ризику та основних його видів;

- визначення основних інструментів і методів управління фінансовими ризиками;
- вибір правильного рішення в умовах фінансового ризику;
- розгляд теоретичних засад і практичних аспектів хеджування;
- висвітлення базових концепцій щодо здійснення операцій з фінансовими деривативами (форвардні контракти, фінансові ф'ючерси, опціони, фондові варанти, свопи);
- ознайомлення з різними методами застосування похідних фінансових інструментів з метою хеджування фінансових ризиків;
- вивчення особливостей управління інвестиційними, кредитним, відсотковим, валютним ризиками та ризиками неплатоспроможності, ліквідності суб'єктів агробізнесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності:

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

фахові компетентності спеціальності:

СК 3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

програмні результати:

ПР 4. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 8. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР 9. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР 11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР 12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління фінансовими ризиками в агробізнесі» належить до вибіркового компоненту. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: особливості вибору рішень в умовах фінансового ризику агробізнесу; методи вимірювання ризику, його управління і мінімізації; особливості діяльності агентів на фінансовому ринку в умовах ризику і невизначеності; особливості управління фінансовими ризиками в агробізнесі.

План вивчення навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	2	2	6
2	Тема 2. Особливості аграрного сектора та фактори впливу на рівень присутності фінансових ризиків	2	4	8
3	Тема 3. Хеджування фінансових ризиків на ринку строкових угод	4	2	8
4	Тема 4. Фінансовий механізм управління ризиками в агробізнесі	2	2	6
5	Тема 5. Управління інвестиційними ризиками агробізнесу	2	2	8
6	Тема 6. Ризик неплатоспроможності в агробізнесі	2	2	8
7	Тема 7. Кредитний ризик в системі фінансових відносин підприємств агробізнесу з банківськими установами	4	2	6
8	Тема 8. Відсотковий ризик, методи аналізу та управління	2	2	8
9	Тема 9. Управління ризиком ліквідності підприємств агробізнесу	2	2	8
10	Тема 10. Валютні ризики в агробізнесі, методи аналізу і управління	2	2	8
Разом		24	22	74

Самостійна робота студента

Самостійна робота студента ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його

підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Основні види самостійної роботи здобувача

№ п/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	7	щотижнево	усне, письмове
2	Підготовка до контрольних заходів	7	2 рази в семестр	усне, письмове
3	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	30	щотижнево	усне, письмове
4	Підготовка до контрольних робіт і тестування	30	щотижнево	усне, письмове, тестування в системі MOODLE
Разом		74		

Список основної та додаткової літератури

Основна література

1. Шклярчук С. Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал». 2019. 494 с.

2. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.

Додаткова

3. Посохов І. М., Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків. НТУ «ХПІ», 2015. 220 с.

4. Вдовенко Л.О. Кредитні ризики в системі банківського кредитування. *Економічний часопис XXI*. 2013. №3-4. С.79-82.

5. Вдовенко Л.О., Черненко Д.С., Кельман О.В. Управління капіталом – основа ефективності функціонування підприємств аграрної сфери. *Фінансовий*

простір. 2015. №4(20). С.139–142.

6. Вдовенко Л.О., Черненко О.С. Інформаційна складова забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва аграрної сфери економіки. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2016. Ч.2. Економічні науки. Вип.89. С.45–53.

7. Вдовенко Л.О., Воловодівський Р.Р., Євтухівський М.С. Формування ефективного механізму кредитування малого та середнього бізнесу в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2018. №20. С. 221-226.

8. Вдовенко Л.О., Михальчишин М.С., Степовий В.О. Роль фінансового менеджменту в діяльності підприємств. *Інтернаука*. 2018. №13(53). С. 11-15

9. Вдовенко Л.О. Методичні підходи оцінки ефективності кредитних відносин. *Економіка та суспільство*. Вип.17. 2018.

10. Вдовенко Л.О., Недомовна В.М., Курілець А.А. Управління активами в забезпеченні фінансової безпеки підприємства. Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні : монографія [авт. кол. Є.В.Афанасьєв та інші] під заг.ред. Ю.З. Драчука, В.Я.Швеця, М.С. Пашкевич. Дніпропетровськ.: НГУ. 2016. С.66-73.

11. Вдовенко Л.О. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в аграрній сфері: Монографія / Л.О. Вдовенко, О. С. Черненко. Вінниця: Монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД». 2017. 252 с.

12. Вдовенко Л.О. Депозитна політика банку як основа забезпечення стійкості й надійності ресурсної бази. *Інфраструктура ринку*. 2019. №27.С. 278-283.

13. Вдовенко Л.О. Кредитна політика системно важливих банків в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №11(39). С.73-83.

14. Вдовенко Л.О., Вдовенко І.С. Фінансові механізми впливу на розвиток підприємств аграрного сектора економіки. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 1(59). С. 77-94.

15. Вдовенко Л.О. Ефективність управління активами – основа зростання фінансового потенціалу підприємств аграрного сектора економіки. *Економіка та суспільство*. Електронний журнал. № 37 (2022). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/37>. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-26>.

16. Вдовенко Л.О. Інструменти державної фінансової підтримки аграрного сектора в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. Електронний журнал. 2022. № 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/44> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82> .

17. Вдовенко Л.О. Фінансова безпека страхових компаній в умовах нестабільного ринкового середовища функціонування. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Випуск № 4 (37). С. 73-79.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	2
3	Виконання самостійної роботи	6
4	Виконання контрольних робіт, тестування, розв'язування задач	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	2
8	Виконання самостійної роботи	6
9	Виконання контрольних робіт, тестування, розв'язування задач	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання (виконання гугл-презентації, презентації за заданою проблемною тематикою)	10
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни